

Dosarul nr. 3r-190/21

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – I. Secrieru- Coșleț

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc

DECIZIE

02 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către avocatul Ion Botnarenco în interesele lui Nicolae Botnari și lui Vasile Rotari,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei pentru etică și disciplină, terț CA „Lilia Pascal” cu privire la anularea refuzului în examinarea plângerii, obligarea examinării plângerii,

împotriva încheierii din data de 24 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de către avocatul Ion Botnarenco în interesele lui Vasile Rotari din motivul depunerii apelului nemotivat tardiv,

constată:

La 06 martie 2020 Nicolae Botnari și Vasile Rotari au depus acțiune împotriva Uniunii Avocaților, Comisiei pentru etică și disciplină, terț CA „Lilia Pascal”, prin care au solicitat anularea refuzului nr. BR07/2020 din 05 februarie 2020 a Comisiei pentru etică și disciplină în examinarea plângerii petiționarilor, obligarea în termen de o lună de la definitivarea hotărârii să examineze și să adopte o decizie motivată asupra plângerii înregistrată cu nr. 07/2020 din 03 ianuarie 2020.

Prin hotărârea din data de 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins acțiunea înaintată de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei pentru etică și disciplină, terț CA „Lilia Pascal” privind anularea refuzului, obligarea examinării plângerii, ca fiind neîntemeiată. (f.d. 60)

Hotărârea instanței de fond a fost contestată de către Nicolae Botnari în nume propriu la 21 octombrie 2020, iar la 18 noiembrie 2020 de către avocatul Ion Botnarenco în interesele lui Nicolae Botnari și Vasile Rotari. (f.d. 72,74)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 24 martie 2021 a declarat inadmisibil apelul depus de către avocatul Ion Botnarenco în interesele lui Vasile Rotari din motivul depunerii apelului nemotivat tardiv. (f.d. 94-95)

Împotriva încheierii instanței de apel a depus recurs avocatul Ion Botnarenco în interesele lui Nicolae Botnari și Vasile Rotari, prin care a solicitat constatarea recursului depus în termen, admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu

restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel cu obligarea examinării în fond a apelului. (f.d. 103-105)

În motivarea recursului avocatul Ion Botnarenco a invocat dezacordul cu soluția adoptată, menționând că cererea de apel a fost depusă în termen, ori dispozitivul hotărârii a fost recepționat de către apelanți la 15 noiembrie 2020, iar apelul nemotivat a fost depus la data de 18 noiembrie 2020.

La 07 mai 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru notificare autorității intimat și persoanei terțe copia recursului depus de către avocatul Ion Botnarenco în interesele lui Nicolae Botnari și Vasile Rotari împotriva încheierii din 24 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referință. Însă, până la examinarea recursului, intimata și persoana terță nu au făcut uz de dreptul său procedural de a depune referințe cu criticile sale față de motivele recursului.

În corespundere cu articolul 241, alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată, care a emis încheierea contestată, în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 24 martie 2021, a notificat-o avocatului recurenților la 09 aprilie 2021.(f.d.102)

Avocatul Ion Botnarenco în termen, la 24 aprilie 2021, a depus la oficiul poștal recursul împotriva încheierii din data de 24 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 243, alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces. Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că la 06 martie 2020 Nicolae Botnari și Vasile Rotari au depus prezenta acțiune.

Prin hotărârea din data de 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins acțiunea înaintată de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei pentru etică și disciplină, terț CA „Lilia Pascal” privind anularea refuzului în examinarea plângerii, obligarea examinării plângerii, ca fiind neîntemeiată. (f.d. 60)

La 21 octombrie 2020 Nicolae Botnari în nume propriu a depus prin intermediul oficiului poștal la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani apelul nemotivat, solicitând

admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea acțiunii. (f.d. 72)

La 18 noiembrie 2020 avocatul Ion Botnarencu în interesele lui Nicolae Botnari și Vasile Rotari a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, prin care a solicitat constatarea faptului depunerii apelului nemotivat în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii contestate, adoptarea unei noi hotărâri privind admiterea acțiunii. Drept argument că apelul nemotivat este depus în termen avocatul a invocat faptul absenței la pronunțarea hotărârii și recepționarea dispozitivului hotărârii la 15 noiembrie 2020, dată de la care, în opinia avocatului începe a curge termenul de depunere a apelului. (f.d. 74)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 24 martie 2021 a declarat inadmisibil apelul depus de către avocatul Ion Botnarencu în interesele lui Vasile Rotari din motivul depunerii apelului nemotivat tardiv. (f.d. 94-95)

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 24 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, (1) apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

(2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Astfel, în corespundere cu art. 236, alin. (2), lit. d) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (1).

Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă. Așa, art. 232, alin. (1) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, momentul notificării/comunicării dispozitivului hotărârii judecătorești participanților la proces nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

Din această ipoteză rezultă că participanții la proces, care nu au participat la pronunțarea hotărârii judecătorești, fiind interesați în soarta soluționării litigiului în care sunt implicați, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Astfel, Vasile Rotari și reprezentantul acestuia trebuiau să facă uz de toate

drepturile sale procedurale, pentru a lua cunoștință de hotărârea judecătorească pronunțată asupra fondului cauzei.

La caz, hotărârea instanței de fond a fost pronunțată la 16 octombrie 2020, avocatul Ion Botnarencu în interesele lui Vasile Rotari a depus apel nemotivat împotriva acesteia abia la 18 noiembrie 2020, prin urmare nu a depus apel în termenul legal prevăzut la art. 232, alin. (1) din Codul administrativ.

În urma celor constatate Colegiul menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Colegiul consideră că, prin prisma art. 24, alin. (1) din Codul administrativ Vasile Rotari și reprezentantul acestuia aveau obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă și la un interval rezonabil de timp să se intereseze prin mijloace eficiente dacă a fost sau nu pronunțată hotărârea și care este soluția pronunțată prin această hotărâre. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și declararea în termen a căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232, alin. (1) coroborat cu art. 236, alin. (2), lit. d) din Codul administrativ.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Conjunctura relevată certifică faptul că, în speță, nu se profilează circumstanțe care ar justifica omiterea termenului procedural de declarare a apelului, ori neprezentarea lui Vasile Rotari și a reprezentantului acestuia la pronunțarea dispozitivului hotărârii din data de 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, nu constituie motiv viabil de omitere a termenului procedural de declarare a apelului.

De asemenea, se mai atestă că avocatul Ion Botnarencu în interesele lui Vasile Rotari, nu a beneficiat de dreptul prevăzut la art. 65, alin. (1) din Codul administrativ și nu a solicitat instanței de apel repunerea în termenul de declarare a apelului.

Sub acest aspect Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se

pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În lumina acestor circumstanțe, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de către avocatul Ion Botnarenco în interesele lui Vasile Rotari împotriva hotărârii din 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Conjunctura situației de fapt constatată de instanța de recurs și concluziile trase profilează netemeinicia recursului și necesitatea respingerii acestuia.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către avocatul Ion Botnarenco în interesele lui Nicolae Botnari și lui Vasile Rotari.

Se menține încheierea din data de 24 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei pentru etică și disciplină, terț CA „Lilia Pascal” cu privire la anularea refuzului în examinarea plângerii, obligarea examinării plângerii.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh